

ÈESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátì složeném z pøedsedkynì JUDr. Marie Turkové a soudcù JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Prùchy v právní vïci žalobkynì: O. B., zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Brno, Pøíkop 8, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasaèní stížnosti žalobkynì proti usnesení Krajského soudu v Brnì ze dne 20. 11. 2003, è. j. 36 Az 540/2003 - 27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brnì ze dne 20. 11. 2003, è. j. 36 Az 540/2003 - 27, s e z r u š u j e a v ìc s e v r a c í tomuto soudu k dalšímu øízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brnì usnesením ze dne 20. 11. 2003, è. j. 36 Az 540/2003 - 27, odmítl návrh žalobkynì ze dne 11. 3. 2002 a rozhodl, že žádný z úèastníkù nemá právo na náhradu nákladù øízení. V odůvodnìní usnesení uvedl, že podáním ze dne 11. 3. 2002 u Ministerstva vnitra se žalobkynì domáhala pøezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2002, è. j. OAM-7973/VL-19-P11-2001, kterým bylo rozhodnuto o žádosti o udìlení azylu podle zákona è. 325/1999 Sb., o azylu a o zmìnì zákona è. 283/1991 Sb., o Policii Èeské republiky, ve znìní pozdìjších pøedpisù (dále jen „zákon o azylu“). Uvedeným rozhodnutím nebyl žalobkynì udìlen azyl podle § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, a souèasnì bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje pøekážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. V tomto podání žalobkynì uvedla, že napadá rozhodnutí správního orgánu v celém rozsahu, nebø správní orgán nezjistil pøesnì a úplnì skutkový stav vïci pøed vydáním rozhodnutí, v dùsledku toho nesprávnì posoudil žádost o udìlení azylu, a dùkazy, které si opatøil pro své rozhodnutí, nebyly úplné, a nemohl tedy správnì usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potøeboval zodpovìdit. Žalobkynì popsala, že byla pronásledována ve své zemi mafií, které zprvu platila „daò“, pozdìji však její zisky na to nestaèily. Došlo ke zbití jejího manžela v dobì, kdy byla v Èeské republice, proto zde zùstala a požádala o azyl. Navrhovala, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno, a vïc byla vrácena žalovanému k novému øízení. Soud dospìl k závìru, že podání žalobkynì ze dne 11. 3. 2002 postrádá základní náležitosti žaloby vymezené v § 71 odst. 1 písm. d) a e) s. ø. s. Poukázal na ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ø. s. a konstatoval, že ve smyslu tohoto ustanovení je nedostatkem podmínky øízení o pøezkoumání rozhodnutí veøejnoprávní povahy skuteènost, že podání žalobkynì ze dne 11. 3. 2002 postrádá náležitosti žaloby, uvedené v § 71 odst. 1 písm. d) a e), a pro postup soudu podle dílu prvního, hlavy druhé, èásti tøetí s. ø. s. (§ 65 odst. 1 a následující s.

ø. s.) tak nejsou splněny podmínky øízení. Vzhledem k tímto skutečnostem konstatoval, že mu nezbylo, než podání žalobkyni odmítnout.

Proti tomuto usnesení podala žalobkyni (dále jen „stížovatelka“) kasaění stížnost. V kasaění stížnosti pøedevším namítala, že napadené usnesení jí nebylo øádnì doruěeno. Poukazovala na to, že krajský soud postupoval nesprávnì při doruěování rozhodnutí, když toto zasílal na adresu Pobytového støediska K., kde se stížovatelka již od 1. 10. 2003 nezdržuje.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 22. 3. 2004, è. j. 4 Azs 69/2004 - 44, kasaění stížnost odmítl a rozhodl, že žádný z účastníkù nemá právo na náhradu nákladù øízení. Dospìl k závìru, že kasaění stížnost byla podána pøedèasnì, nebo stížovatelce dosud nebylo napadené usnesení Krajského soudu v Brni platnì doruěeno. Vycházel z toho, že po 1. 10. 2003 se stížovatelka se souhlasem Ministerstva vnitra zdržovala na adrese M. 72, È. B., nikoliv tedy na adrese PoS K., K. 20, kam jí bylo napadené usnesení Krajským soudem v Brni doruěováno. Usnesení Nejvyššího správního soudu nabylo právní moci dne 8. 4. 2004.

Poté Krajský soud v Brni doruěil napadené usnesení ze dne 20. 11. 2003, è. j. 36 Az 540/2003 - 27, stížovatelce do vlastních rukou dne 10. 5. 2004. Dne 11. 5. 2004 (tedy vèas) podala stížovatelka proti tomuto usnesení kasaění stížnost, v níž požádala o pøiznání odkladného úèinku. V doplnìní kasaění stížnosti uvedla, že nesouhlasí se závìry krajského soudu uvedenými v napadeném usnesení. Vyslovila názor, že její žaloba, kterou se domáhá pøezkoumání rozhodnutí žalovaného správního orgánu splňuje jak náležitosti podání vymezené v ustanovení § 37 odst. 2 a 3 s. ø. s., tak i náležitosti žaloby vymezené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. a) - f) téhož zákona. Podle názoru stížovatelky obsahovala žaloba øádné oznaěení rozhodnutí, které napadá, a které považuje za nezákonné. Stížovatelka ve své žalobì uvedla, v jakém rozsahu rozhodnutí správního orgánu napadá, dále se vyjádøila k tomu, z jakých právních dùvodù považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, když uvedla, že správní orgán nezjistil pøesnì a úplnì skutkový stav vïci pøed vydáním rozhodnutí, a v dùsledku toho nesprávnì posoudil žádost o udìlení azylu. Dùkazy, které si opatøil pro své rozhodnutí, nebyly úplné, a nemohl tedy správnì usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potøeboval. Stížovatelka dále uvedla, že ve své žalobì se vyjádøila i ke skutkovým dùvodùm, pro které považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, když uvedla, z jakých dùvodù opustila svou vlast, a z jakých dùvodù požádala v Èeské republice o azyl. Stížovatelka v žalobì navrhla, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a vïc byla vrácena žalovanému k novému øízení.

S ohledem na tyto skutečnosti je stížovatelka pøesvìdèena o tom, že její žaloba splňuje všechny podmínky pro to, aby soud mohl o žalobì meritornì jednat a rozhodnout. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Brni zrušil a vïc mu vrátil k dalšímu øízení.

Žalovaný ve svém vyjádøení uvedl, že se se zøetelem k obsahu nebude ke kasaění stížnosti vyjadøovat. K pøiznání odkladného úèinku neshledal dùvod.

Poté byla vïc pøedložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasaèní stížnosti.

Nejvyšší správní soud pøezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ø. s. vázán rozsahem a důvody, které stížovatelka uplatnila ve své kasaèní stížnosti. Neshledal pøitom vady podle § 109 odst. 3 s. ø. s., k nimž by musel pøihlédnout z úøední povinnosti. Po pøezkoumání vïci dospìl k závìru, že kasaèní stížnost je důvodná.

By□ stížovatelka v kasaèní stížnosti písemnì neoznaèila důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 s. ø. s., lze dovodit z jejího obsahu, že kasaèní stížnost podává z důvodù uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ø. s., podle nihož lze kasaèní stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení øízení.

V posuzované vïci Nejvyšší správní soud konstatuje, že se zøetelem k obsahu a důvodùm v kasaèní stížnosti uplatnìným, bylo tøeba se zamìrit na pøezkoumání zákonnosti postupu krajského soudu a jeho rozhodnutí, jímž bylo podání stížovatelky ze dne 13. 11. 2002 odmítnuto podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ø. s. Podle uvedeného ustanovení, nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže vïci již rozhodl, nebo o téže vïci již øízení u soudu probíhá, nebo nejsou-li splnìny jiné podmínky øízení, a tento nedostatek je neodstranitelný, nebo pøes výzvu soudu nebyl odstranìn, a nelze proto v øízení pokračovat.

V důsledku pøísné dispozièní zásady v øízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu, na niž upozornil v napadeném usnesení i krajský soud, musí podle souèasnè platné právní úpravy žaloba obsahovat podle § 71 odst. 1 s. ø. s., kromì obecných náležitostí podání, též: a) oznaèení napadeného rozhodnutí a den jeho doruèení nebo jiného oznámení žalobci, b) oznaèení osob na øízení zúèastnìných, jsou-li žalobci známy, c) oznaèení výroku rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodù považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nesprávné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku.

V posuzované vïci plyne z obsahu spisu, že stížovatelka podáním, datovaným (zøejmì nesprávnì) dnem 11. 3. 2002, které došlo Ministerstvu vnitra dne 11. 5. 2002, podala opravný prostøedek proti rozhodnutí správního orgánu, è. j. OAM-7973/VL-19-P11-2001, ze dne 8. 3. 2002, které jí bylo doruèeno dne 11. 4. 2002. V tomto podání uvedla, že je státní pøíslušnicí Ukrajiny, a dále, že pøi projednávání žádosti o azyl došlo k pochybení správního orgánu. Uvedla, že rozhodnutí správního orgánu napadá v celém jeho rozsahu pro jeho nezákonnost, zpùsobenou tím, že správní orgán nezjistil pøesnì a úplnì skutkový stav vïci pøed vydáním rozhodnutí, èímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona è. 71/1967 Sb., o správním øízení, a v důsledku toho i nesprávnì posoudil žádost o udìlení azylu. Důkazy, které si správní orgán opatøil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opìtovnì k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 zákona o správním øízení (dále jen „správní øád“),

nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědit. Pod bodem III. opravného prostředku uvedla stěžovatelka, že uvedený opravný prostředek odůvodňuje svým vlastnoručním písemným podáním, v němž stěžovatelka podrobně rozvedla, z jakých důvodů opustila Ukrajinu, a prosila o posouzení své žádosti a nalezení možnosti k jejímu kladnému vyřízení ohledně poskytnutí azylu, případně nějakého řešení, podle kterého lze ochránit její život. Navrhovala, aby Vrchní soud v Praze zrušil napadené rozhodnutí a víc vrátil odpůrci k dalšímu řízení.

Lze tedy dovodit, že podání obsahovalo obecné náležitosti žaloby (bylo z něho zřejmé, čeho se týká, kdo je činí, proti komu směřuje, co se navrhuje, a bylo též podepsáno a je /zřejmě nesprávně/ datováno). Uvedené podání však mělo i náležitosti žaloby, neboť v něm bylo označeno napadené rozhodnutí správního orgánu, včetně data jeho doručení stěžovatelce, označení výroku rozhodnutí, které žalobkyní napadala - výslovně bylo uvedeno, že napadá rozhodnutí v celém rozsahu výroku, a podání obsahovalo též petit žaloby, když v něm bylo výslovně uvedeno, že stěžovatelka navrhuje, aby napadené rozhodnutí, které současně přesně identifikovala, bylo zrušeno, a víc byla vrácena odpůrci k dalšímu řízení. Jako důvody žaloby stěžovatelka uvedla jednak právní důvody, t. j. porušení jednotlivých ustanovení správního řádu, a ve vlastnoručním zápise uvedla skutkové důvody, pro niž vlast opustila, a pro niž žádá o azyl v České republice.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispozice, a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší, nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá, a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. o. s.). Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle něhož stěžovatelka rozsah a meze přezkumu napadeného správního rozhodnutí krajským soudem svým opravným prostředkem, neurčila. Podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu - a ve shodě s konstantní judikaturou Ústavního soudu (viz např. náleží sp. zn. II. ÚS 738/2000) - je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně, je i snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časového omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně, a předvídatelným způsobem, nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k odepření spravedlnosti (denegatio iustitiae).

Podle ustanovení § 71 odst. 1 s. o. s. jistě nestačí podat v dané lhůtě soudu jakékoli podání označené jako „žaloba“ či obdobně, nýbrž je třeba podat v této lhůtě takové podání, jež může soud jako žalobu skutečně posoudit. Podle názoru Nejvyššího správního soudu, pokud stěžovatelka v žalobě uvedla, že žalobní body spatřuje v porušení ustanovení správního řádu s tím, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 4, 32 odst. 1 a § 46, dále § 34 odst. 1, kdy tvrdila, že správní

orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a v důsledku toho nesprávně posoudil žádost o udělení azylu, a dále, že důkazy, které si správný orgán opatřil pro rozhodnutí nebyly úplné, a nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět, nelze přisvědčit závěru krajského soudu, že důvody žaloby nebyly uvedeny. Žaloba rovněž obsahovala specifikaci napadeného rozhodnutí, označení žalovaného, žádanou identifikaci žalobkyně, a další náležitosti tak, jak jsou uvedeny shora. V této souvislosti nutno dodat, že se naskýtal otázka, jak posuzovat písemné vlastnoruční podání stěžovatelky, kde uváděla důvody, pro něž opustila Ukrajinu, a pro něž požádala o azyl v ČR. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že uvedené podání je hraniční v tom smyslu, zda ho posuzovat spíše jako rozvedení důvodů žádosti o azyl, nebo, zda lze v tomto podání shledat skutkové důvody žaloby. Se zřetelem k výše uvedeným zásadám se pak Nejvyšší správní soud přiklonil k závěru, že z tohoto podání lze dovodit i skutkové důvody, pro něž stěžovatelka považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, kdy přihlédl i k tomu, že v žalobním řízení není povinné zastoupení advokátem, a dále ke specifickému postavení účastníku v azylovém řízení.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v podaném opravném prostředku (žalobě) proti rozhodnutí žalovaného vymezila stěžovatelka meze a rozsah přezkumné činnosti soudu (byť hraniční) způsobem dostačujícím a dospěl k závěru, že bylo-li z obsahu podané žaloby, jakož i z obsahu správního spisu, který měl soud k dispozici, nepochybné, že žaloba byla podána včas, byly zřejmé důvody, pro něž je žaloba podána, jakož i to, čeho se žalobkyně domáhá, byl opravný prostředek projednatelný, a soud mohl napadené rozhodnutí žalovaného v rozsahu uplatnitelných žalobních bodů přezkoumat (shodně též rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 113/2004).

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky je důvodná, a proto usnesení Krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. o. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. o. s.). V této souvislosti Nejvyšší správní soud dodává, že bude třeba zaslat stěžovatelce poučení o složení senátu (č. 1. 23 spisu) znovu, neboť i toto poučení bylo zasláno po 1. 10. 2003 stěžovatelce na adresu PoS K., K. 20, kde se stěžovatelka již od 1. 10. 2003 nezdržovala. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. o. s.). Pokud jde o návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, vycházel Nejvyšší správní soud z toho, že z důvodu vyhoví kasační stížnosti a zrušení napadeného usnesení Krajského soudu v Brně, bylo nadbytečné se samostatně tímto návrhem zabývat, a proto se jím také nezabýval.

P o u ě e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2005

JUDr. Marie Turková

předsedkyně senátu